

USVOJENI TEKSTOVI

P8_TA(2017)0037

Izvešće o Bosni i Hercegovini za 2016.

Rezolucija Europskog parlamenta od 15. veljače 2017. o izvješću Komisije o Bosni i Hercegovini za 2016. (2016/2313(INI))

Europski parlament,

- uzimajući u obzir Sporazum o stabilizaciji i pridruživanju između Europskih zajednica i njihovih država članica, s jedne strane, i Bosne i Hercegovine (BiH), s druge strane,
- uzimajući u obzir Protokol o prilagodbi Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju između Europskih zajednica i njihovih država članica, s jedne strane, i Bosne i Hercegovine, s druge strane, kako bi se uzelo u obzir pristupanje Republike Hrvatske Europskoj uniji, koji je parafiran 18. srpnja 2016. i potpisan 15. prosinca 2016.,
- uzimajući u obzir zahtjev BiH za članstvo u Europskoj uniji od 15. veljače 2016.,
- uzimajući u obzir zaključke Europskog vijeća od 19. i 20. lipnja 2003. o zapadnom Balkanu i prilog naslovljen „Solunski program za zapadni Balkan: kretanje prema europskoj integraciji”,
- uzimajući u obzir zaključke Vijeća od 20. rujna 2016. o zahtjevu za članstvo u EU-u koji je podnijela BiH,
- uzimajući u obzir zaključke Predsjedništva EU-a od 13. prosinca 2016.,
- uzimajući u obzir prvi sastanak Parlamentarnog odbora EU-a i BiH za stabilizaciju i pridruživanje održan u Sarajevu 5. i 6. studenoga 2015., prvi sastanak Vijeća za stabilizaciju i pridruživanje održan 11. prosinca 2015. te prvi sastanak Odbora za stabilizaciju i pridruživanje između BiH i EU-a održan 17. prosinca 2015.,
- uzimajući u obzir završnu izjavu predsjednika sastanka na vrhu o zapadnom Balkanu održanog u Parizu 4. srpnja 2016. te preporuke organizacija civilnog društva za sastanak na vrhu u Parizu 2016.,
- uzimajući u obzir zajedničku izjavu potpredsjednice Komisije / Visoke predstavnice EU-a Federice Mogherini i povjerenika za europsku politiku susjedstva i pregovore o proširenju od 1. kolovoza 2016. o suglasnosti vlasti Bosne i Hercegovine oko ključnih mjera na putu te zemlje prema EU-u;
- uzimajući u obzir zajedničku izjavu potpredsjednice Komisije / Visoke predstavnice

EU-a Federice Mogherini i povjerenika za europsku politiku susjedstva i pregovore o proširenju od 17. rujna 2016. nakon odluke Ustavnog suda BiH o Danu Republike Srpske,

- uzimajući u obzir komunikaciju Komisije od 9. studenoga 2016. naslovljenu „Komunikacija o politici proširenja EU-a” (COM(2016)0715) i priloženi radni dokument službi Komisije naslovljen „Izvješće o Bosni i Hercegovini za 2016.” (SWD(2016)0365),
 - uzimajući u obzir tematsko izvješće Europskog Revizorskog suda naslovljeno „Pretpristupna pomoć EU-a za jačanje administrativnih kapaciteta na zapadnom Balkanu: metarevizija”¹,
 - uzimajući u obzir 50. izvješće visokog predstavnika za provedbu mirovnog sporazuma o Bosni i Hercegovini Vijeću sigurnosti UN-a²,
 - uzimajući u obzir izjavu Njegove Ekscelencije g. Joãoa Valea de Almeide, šefa Delegacije Europske unije pri Ujedinjenim narodima, iz studenoga 2016. u ime Europske unije i njezinih država članica, koju je dao u raspravi Vijeća sigurnosti o temi „Situacija u Bosni i Hercegovini”,
 - uzimajući u obzir Program reformi za BiH za razdoblje 2015. – 2018. donesen u srpnju 2015. i koordinacijski mehanizam koji su 23. kolovoza 2016. usvojili Vijeće ministara BiH i vlade Federacije BiH i Republike Srpske,
 - uzimajući u obzir svoje prethodne rezolucije o toj zemlji,
 - uzimajući u obzir članak 52. Poslovnika,
 - uzimajući u obzir izvješće Odbora za vanjske poslove (A8-0026/2017),
- A. budući da je EU i dalje posvećen europskoj perspektivi BiH te njezinoj teritorijalnoj cjelovitosti, suverenosti i jedinstvu; budući da je na putu prema integraciji EU-a postignut napredak; budući da je Vijeće zatražilo od Komisije da pripremi mišljenje o zahtjevu BiH za članstvo;
- B. budući da je 9. prosinca 2016. u Sarajevu povjerenik Komisije za politiku susjedstva i pregovore o proširenju predao upitnik vlastima BiH;
- C. budući da će se suspenzija autonomnih trgovinskih mjera prekinuti nakon što se protokol o prilagodbi Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju potpiše i privremeno primijeni;
- D. budući da su s pomoću programa reformi za Bosnu i Hercegovinu u razdoblju 2013. – 2018. vlasti na svim razinama priznale hitnu potrebu da se pokrene postupak oporavka i osuvremenjivanja gospodarstva u cilju otvaranja novih radnih mjesta i poticanja održivog, učinkovitog, društveno pravednog i stabilnoga gospodarskog rasta; budući da je BiH pokazala predanost i spremnost za daljnje socioekonomske reforme potrebne za smanjenje nezaposlenosti mladih koja je još uvijek previsoka;

¹ Tematsko izvješće Europskog revizorskog suda br. 21/2016

² S/2016/911.

- E. budući da je neovisno, funkcionalno i stabilno pravosuđe važno kako bi se ostvarili vladavina prava i napredak na putu prema pristupanju EU-u;
 - F. budući da i dalje postoje izazovi u pogledu održivosti procesa pomirenja; budući da će se napretkom u procesu pristupanju EU-u dodatno pospješiti proces pomirenja;
 - G. budući da BiH i dalje nije provela presudu Europskog suda za ljudska prava u predmetima Sejdić-Finci, Zornić i Pilav;
 - H. budući da je korupcija, uključujući korupciju na najvišoj razini, i dalje raširena;
 - I. budući da i dalje postoji 74 000 interno raseljenih osoba i znatan broj izbjeglica iz Bosne i Hercegovine u susjednim zemljama, cijeloj Europi i diljem svijeta te 6808 nestalih osoba;
 - J. budući da je obrazovanje ključno u stvaranju i promicanju tolerantnog i uključivog društva te poticanju kulturnog, religijskog i etničkog razumijevanja u zemlji;
 - K. budući da je BiH također potpisnik Konvencije o procjeni utjecaja na okoliš preko državnih granica (Espoo, 1991.);
 - L. budući da se (potencijalne) zemlje kandidatkinje ocjenjuju na temelju vlastitih zasluga te budući da raspored pristupanja ovisi o brzini i kvaliteti provedbe nužnih reformi;
1. pozdravlja činjenicu da Vijeće razmatra zahtjev Bosne i Hercegovine za članstvo u EU-u kao i podnošenje upitnika i sa zanimanjem iščekuje mišljenje Komisije o utemeljenosti tog zahtjeva; poziva mjerodavne vlasti u BiH na svim razinama da se aktivno uključe u taj postupak te surađuju i međusobno se usklađuju u sudjelovanju u postupku davanja mišljenja Komisije tako što će na upite Komisije pružiti jedinstvene i dosljedne odgovore; ističe da će ta praksa također biti dokaz funkcionalnosti države; ponavlja da je postupak pristupanja EU-u uključiv postupak u kojemu sudjeluju svi javni dionici;
 2. cijeni i pozdravlja ulogu tripartitnog predsjedništva kao važnog čimbenika u pružanju poticaja svim drugim institucijskim akterima na svim razinama da ulože napore u izvršavanje svoje uloge u cjelovitom postupku približavanja zemlje EU-u;
 3. pozdravlja ostvareni napredak u provedbi Programa reformi za razdoblje 2015. – 2018., kao i odlučnost te zemlje da nastavi s institucijskim i socioekonomskim reformama; podsjeća da je obnovljeni pristup EU-a prema BiH potaknut teškim socioekonomskim uvjetima u zemlji te kao odgovor na sve veće nezadovoljstvo građana; primjećuje da je stanje sada donekle bolje, ali ističe da je potrebna koordinirana i uravnotežena provedba programa reformi u skladu s akcijskim planom kako bi se diljem zemlje dogodile stvarne promjene i postiglo konkretno poboljšanje života svih građana BiH;
 4. poziva da se nastavi niz reformi kako bi se BiH preobrazila u potpuno učinkovitu, uključivu i funkcionalnu državu temeljenu na vladavini prava, koja jamči jednakost i demokratsku zastupljenost svih konstitutivnih naroda i građana; izražava žaljenje zbog toga što etničke i političke podjele prouzročene, duboko ukorijenjenim dezintegracijskim tendencijama, zbog koji je nemoguć normalan demokratski razvoj, te daljnja politizacija javne uprave često otežavaju zajedničke napore za ostvarenje reformi; ističe i da BiH neće biti uspješna kandidatkinja za članstvo u EU-u dok se ne

uspostave odgovarajući institucijski uvjeti; poziva sve političke vođe da rade na uvođenju nužnih promjena, uključujući reformu izbornog prava, uzimajući pritom u obzir načela iznesena u ranijim rezolucijama, kao što su načela federalizma, decentralizacije i legitimnog zastupanja, kako bi se zajamčilo da se svi građani mogu kandidirati, da mogu biti izabrani i da mogu obnašati funkcije na svim političkim razinama pod jednakim uvjetima; smatra da je ključno održati konsenzus o pristupanju EU-u i usklađeno djelovati u pogledu vladavine prava, uključujući borbu protiv korupcije i organiziranog kriminala, reformu pravosuđa i javne uprave; jednako tako ističe potrebu da naglasak i dalje bude na učinkovitim društvenim i gospodarskim reformama koje moraju ostati prioritet;

5. pozdravlja dogovor o uspostavi mehanizma za koordinaciju o pitanjima vezanim za EU u cilju poboljšanja funkcionalnosti i učinkovitosti u postupku pristupanja, uključujući u pogledu financijske pomoći EU-a, i omogućivanja bolje interakcije s EU-om; poziva na njegovu brzu provedbu; poziva na učinkovitu suradnju i komunikaciju među svim razinama vlasti i s EU-om radi lakšeg usklađivanja i provedbe pravne stečevine te na davanje zadovoljavajućih odgovora na upite Komisije u okviru postupka davanja mišljenja; smatra neprihvatljivim da Vlada Republike Srpske pokušava uspostaviti usporedne komunikacijske kanale usvajanjem odredbi o izravnom izvješćivanju Europske komisije; poziva na daljnje jačanje uloge i kapaciteta Direkcije za europske integracije kako bi u potpunosti preuzela dužnosti koordinacije u okviru provedbe Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju te općenito u procesu pristupanja;
6. izražava zadovoljstvo zbog potpisivanja protokola o prilagodbi Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju koji se privremeno primjenjuje od 1. veljače 2017. i kojim se automatski ponovno uvode autonomne trgovinske mjere koje su bile obustavljene od 1. siječnja 2016. raduje se brzom i neometanoj ratifikaciji Protokola;
7. izražava žaljenje zato što, zbog pokušaja da se u glasačka pravila Odbora za stabilizaciju i pridruživanje uvede etničko blokiranje, još nije usvojen Poslovnik Odbora za stabilizaciju i pridruživanje koji stoga ne može biti pravilno osnovan pa je BiH ostala jedina država kandidatkinja u kojoj takvo tijelo nije mogla biti u potpunosti uspostavljeno; potiče predsjedavajuća tijela Parlamenta BiH da odmah pronađu rješenje kako bi se ispunili zahtjevi institucijskog i pravnog okvira EU-a te omogući ozbiljan parlamentarni nadzor nad postupkom pristupanja; podsjeća na to da Sporazum o stabilizaciji i pridruživanju zahtijeva donošenje Poslovnika i da njegovo nedonošenje podrazumijeva izravno kršenje provedbe Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju;
8. pozdravlja određeno poboljšanje izbornog zakona u skladu s preporukama OESS-a/ODIHR-a; napominje da su se lokalni izbori održani 2. listopada 2016. općenito održali bez većih nepravilnosti; izražava žaljenje što je nakon šest godina zbog stalnih neslaganja između političkih čelnika građanima Mostara ponovno uskraćeno njihovo demokratsko pravo da izaberu svoje lokalne predstavnike; poziva na brzu provedbu presude Ustavnog suda o Mostaru izmjenom izbornog zakonodavstva i gradskog statuta; snažno osuđuje neprihvatljivo nasilje nad službenicima koji rade na izborima u Stolcu i poziva nadležna tijela da riješe situaciju poštujući vladavinu prava, a što uključuje istragu nad svim činovima nasilja i izbornim nepravilnostima, kao i kazneni progon počinitelja; prima na znanje da je središnja izborna komisija BiH poništila izbore u Stolcu i poziva na održavanje ponovljenih izbora prema demokratskim standardima, na miran način i u atmosferi tolerancije;

9. izražava žaljenje zato što iskazana politička predanost borbi protiv korupcije nije polučila konkretne rezultate; ističe da ne postoji evidencija istaknutih slučajeva te da je pravni i institucijski okvir za suzbijanje sustavne korupcije u područjima kao što su financiranje političkih stranaka, javna nabava, sukob interesa i objava imovinskih kartica slab i neprimjeren; potvrđuje napredak u donošenju akcijskih planova za borbu protiv korupcije i osnivanju tijela za sprječavanje korupcije na raznim razinama vlasti te poziva na dosljednu i brzu provedbu tih odluka; sa zabrinutošću napominje da fragmentiranost i slaba suradnja među agencijama smanjuju učinkovitost mjera za borbu protiv korupcije; poziva na veću profesionalnu specijalizaciju policije i pravosuđa preko odgovarajućih kanala za koordinaciju; ističe da je potrebno uvesti evidenciju učinkovitog nadzora financiranja političkih stranki i izbornih kampanja, razraditi transparentne postupke zapošljavanja u širem javnom sektoru i ukloniti korupciju iz postupka javne nabave;
10. ističe da su rezultati popisa stanovništva iz 2013. važan temelj za pružanje zadovoljavajućeg odgovora na upitnik Komisije i da su ključni za učinkovito socioekonomsko planiranje; pozdravlja konačnu ocjenu međunarodne promatračke operacije u kojoj je zaključeno da je popis stanovništva u Bosni i Hercegovini bio u cijelosti proveden u skladu s međunarodnim standardima; žali zbog toga što je Republika Srpska odbila priznati da su rezultati popisa stanovništva zakoniti, a vlasti Republike Srpske objavile su svoje rezultate koji se razlikuju od onih koje je potvrdila Agencija za statistiku Bosne i Hercegovine; traži od vlasti Republike Srpske da ponovno razmotre svoj postupak; poziva agencije za statistiku BiH da ostvare znatan napredak u tom ključnom području i da usklade svoje statistike i metodologije sa standardima Eurostata;
11. podsjeća da je postojanje profesionalne i djelotvorne javne uprave usmjerene k ostvarenju učinka osnova procesa integracije za svaku državu koja nastoji postati članicom EU-a; izražava zabrinutost zbog daljnje fragmentacije i politizacije javne uprave, što otežava institucijske i zakonodavne reforme te pružanje javnih usluga građanima čine kompliciranim i skupim; hitno poziva na usklađeniji pristup razvoju i koordinaciji politika na svim razinama vlasti, depolitizaciju javne uprave i javnog sektora te bolje srednjoročno planiranje, kao i na jasnu strategiju upravljanja javnim financijama;
12. ponovno izražava svoju zabrinutost zbog stalne fragmentacije u četiri zasebna pravna sustava; ističe da je potrebno hitno riješiti sve postojeće nedostatke u pravosuđu, povećati neovisnost i učinkovitost pravosuđa, uključujući i od političkog pritiska, te se boriti protiv korupcije u pravosuđu i provoditi prikladne postupke za izvršavanje sudskih odluka; apelira na hitno donošenje akcijskog plana za provedbu reforme pravosuđa u razdoblju 2014. – 2018.; poziva na punu provedbu zakona o zaštiti djece i djelotvornu pravnu zaštitu djece; pozdravlja donošenje zakona o besplatnoj pravnoj pomoći na državnoj razini i uvođenje smjernica za sprječavanje sukoba interesa koje je uvelo Visoko sudbeno i tužiteljsko vijeće te sastavljanje planova o utvrđivanju integriteta i disciplinskim mjerama;
13. poziva na povećanje ukupne učinkovitosti pravosuđa, povećanje transparentnosti i objektivnosti u postupku imenovanja novih sudaca i tužitelja te jačanje mehanizama odgovornosti i integriteta u pravosuđu; ističe potrebu da se osnaže mehanizmi za sprječavanje sukoba interesa i uspostave mehanizmi za transparentnost financijskih izvještaja i imovinskih kartica u pravosuđu; konstatira važnu ulogu Strukturiranog

dijaloga o pravosuđu u rješavanju nedostataka u pravosudnom sustavu BiH; poziva na to da se donese zakonodavno rješenje kojim će se pratiti učinkovitost obrade predmeta u čitavoj BiH;

14. izražava žaljenje što se ne provodi velik broj odluka Ustavnog suda, uključujući odluku o poštovanju osnovnih demokratskih prava građana Mostara kada je riječ o glasanju na lokalnim izborima; poziva na hitnu provedbu svih tih odluka; posebno ističe odluku Ustavnog suda o Danu Republike Srpske koja je odbačena na referendumu održanom 25. rujna 2016.; smatra da je to ozbiljno kršenje Mirovnog sporazuma iz Daytonu te napad na pravosuđe i vladavinu prava; ističe potrebu za dijalogom, a ne unilateralnim inicijativama; ističe da su nacionalističke i populističke mjere i retorika glavne prepreke razvoju te da je poštovanje vladavine prava i ustavnog okvira te zemlje od ključne važnosti za napredak na putu prema EU-u i očuvanju mira i stabilnosti u BiH;
15. snažno osuđuje Zakon o radu u Republici Srpskoj koji je i dalje na snazi, a kojim se potkopavaju temeljna demokratska prava slobode okupljanja, slobode udruživanja i slobode medija, kao i odredbu o smrtnoj kazni u Republici Srpskoj; zahtijeva punu provedbu Zakona o slobodi pristupa informacijama; potiče vlasti da brzo provedu dodatni protokol uz konvenciju Vijeća Europe o kibernetičkom kriminalu u vezi s kriminalizacijom činova rasističke i ksenofobne naravi koji su počinjeni preko računalnih sustava;
16. poziva vođe svih strana da se suzdrže od nacionalističke i secesionističke retorike koja pogoduje razdoru i polarizira društvo te od radnji kojima se ugrožavaju kohezija, suverenitet i integritet zemlje; umjesto toga poziva da se ozbiljno uključe u reforme kojima će se poboljšati socioekonomsko stanje svih građana BiH, stvoriti demokratska, uključiva i funkcionalna država te kojima će se zemlja približiti EU-u;
17. naglašava važnost nedavne odluke Ustavnog suda o načelu konstitutivnosti i ravnopravnosti triju konstitutivnih naroda da izaberu svoje zakonite političke predstavnike na temelju opravdane i razmjerne zastupljenosti u Domu naroda Parlamenta Federacije Bosne i Hercegovine;
18. konstatira zadovoljavajuću suradnju na slučajevima ratnih zločina s Međunarodnim kaznenim sudom za bivšu Jugoslaviju i potiče na veću regionalnu suradnju u pogledu procesuiranja slučajeva ratnih zločina; izražava zabrinutost da se u procesuiranju slučajeva ratnih zločina primjenjuju različiti zakonski standardi; pozdravlja činjenicu da se uhvatilo u koštac s neriješenim slučajevima ratnih zločina te da je ostvaren daljnji napredak u uspješnom procesuiranju slučajeva ratnih zločina koji uključuju seksualno nasilje; pozdravlja sporazum koji su potpisali Delegacija Europske unije u Bosni i Hercegovini i Ministarstvo financija i trezora BiH za financiranje aktivnosti tužiteljstava i sudova u BiH za procesuiranje ratnih zločina;
19. oštro osuđuje odluku Narodne skupštine Republike Srpske iz listopada 2016. da oda priznanje bivšim čelnicima Republike Srpske osuđenima za ratne zločine; hitno poziva na to da se iskaže poštovanje žrtvama ratnih zločina i da se promiče pomirba; podsjeća sve političke vođe i institucije u BiH da su odgovorni za objektivnu procjenu događaja iz ratnih vremena u interesu istine, pomirenja i mirne budućnosti te za izbjegavanje zlouporabe pravosuđa u političke svrhe;
20. pozdravlja napredak ostvaren u pogledu procesuiranja ratnih zločina koji uključuju

seksualno nasilje i potiče vlasti BiH da žrtvama seksualnog nasilja dodatno pojednostave pristup pravosuđu, među ostalim tako što će im omogućiti besplatnu pravnu pomoć, psihosocijalne usluge i usluge zdravstvene skrbi; traži da prava na odštetu žrtvama seksualnog nasilja budu dosljedno priznata;

21. napominje da je ostvaren napredak kada je riječ o obnovi domova te povratu prava vlasništva i posjeda izbjeglicama i interno raseljenim osobama koje su raseljene tijekom rata u Bosni; poziva mjerodavne vlasti da pojednostave njihov pristup zdravstvenoj skrbi, zapošljavanju, socijalnoj zaštiti i obrazovanju te da posvete dodatnu pažnju naknadi štete za imovinu koja se ne može vratiti;
22. zabrinut je zbog trajno velikog broja osoba nestalih u ratu; poziva nadležna tijela da se više posvete rješavanju pitanja njihove nerazjašnjene sudbine, uključujući i boljom suradnjom između dva entiteta; ističe da je rješavanje ovog pitanja od ključne važnosti za pomirenje i stabilnost u regiji;
23. izražava zabrinutost zbog situacije u zdravstvenom sustavu u Bosni i Hercegovini kod kojega je korupcija u zemlji najizraženija; poziva nadležna tijela da provode nadzor kako ne bi bilo diskriminacije u pristupu zdravstvenoj skrbi;
24. napominje da je ostvaren izvjestan napredak u borbi protiv organiziranog kriminala; izražava međutim zabrinutost zbog nedostatka dosljednog pristupa u borbi protiv organiziranog kriminala zbog brojnih akcijskih planova raznih tijela kaznenog progona na različitim razinama; ističe da je potrebno još više ojačati međuagencijski okvir za suradnju; pozdravlja zajedničke istrage, no poziva na više koordiniranih operacija i bolju razmjenu informacija; poziva na poboljšanje kapaciteta tijela kaznenog progona, pa i onih za borbu protiv terorizma; poziva nadležna tijela da u tu svrhu poduzmu mjere u pogledu borbe protiv financiranja terorizma i pranja novca i na povećanje kapaciteta za provedbu financijskih istraga; pozdravlja potpisivanje Sporazuma o strateškoj i operativnoj suradnji s Europolom u cilju borbe protiv prekograničnog kriminala, među ostalim i razmjenu informacija i zajedničkim planiranjem operativnih aktivnosti; potiče i na sklapanje sporazuma o suradnji s Eurojustom;
25. naglašava potrebu za većim suprotstavljanjem trgovini ljudima; poziva Federaciju da što prije promijeni kazneni zakon kako bi se zabranili svi oblici trgovine ljudima čije su žrtve u 80 % slučajeva žene i djevojčice;
26. poziva na jačanje mehanizama za prikupljanje, razmjenu i analizu podataka o migracijama s obzirom na to da statistike pokazuju porast broja osoba koje dolaze u BiH iz država visokog migracijskog rizika; poziva nadležne vlasti da sa svim izbjeglicama i migrantima koji traže azil ili prelaze preko njenog teritorija postupaju u skladu s međunarodnim pravom i pravom EU-a te da prošire regulatorni okvir o migracijama i azilu, da poboljšaju međuinstitucijsku koordinaciju i da stvore potrebne kapacitete; poziva Europsku komisiju da nastavi svoj rad na pitanjima povezanima s migracijama sa svim zemljama zapadnog Balkana kako bi se zajamčilo da se slijede europske i međunarodne norme i standardi;
27. ističe da polarizacija u zemlji, uz pogoršanje socioekonomske situacije, posebice u pogledu mladih, dovodi do neposredne opasnosti od širenja radikalizma; poziva na hitno povećanje napora u borbi protiv radikalizacije te daljnjih mjera za identifikaciju, prevenciju i zaustavljanje kretanja stranih boraca i kanala novca koji se ne može pratiti,

a koji je namijenjen daljnjoj radikalizaciji, uključujući preko bliske suradnje s relevantnim službama država članica i zemalja u regiji i provedbom relevantnih zakona; poziva na bolju suradnju između obavještajno-sigurnosnih službi i policije; potiče na odlučno zaključenje i sankcioniranje slučajeva govora mržnje i širenja ekstremističkih ideologija putem društvenih medija; poziva na brzo uvođenje programa za deradikalizaciju i sprječavanje radikalizacije mladih u suradnji s civilnim društvom putem sveobuhvatnog obrazovanja o ljudskim pravima kako bi se pridonijelo zaustavljanju propagande o radikalizaciji i stvorila socijalna kohezija među djecom i mladima; potiče u tom smislu veće sudjelovanje mladih u demokratskom političkom procesu; poziva nadležne vlasti da se bore protiv vjerskog ekstremizma; sa zabrinutošću napominje da diljem zemlje postoje zajednice koje su se radikalizirale i ističe važnu ulogu vjerskih vođa, nastavnika i ukupnog obrazovnog sustava u ovom pogledu; nadalje ističe potrebu za pružanje instrumenata za reintegraciju i društvenu rehabilitaciju te poboljšanje i unaprijeđenje sredstava za deradikalizaciju;

28. prima na aktivan angažman Zajedničkog parlamentarnog povjerenstva za sigurnost i obranu u jamčenju demokratske kontrole nad oružanim snagama BiH; sa zabrinutošću napominje da postoje velike zalihe oružja i municije i apelira na potpuno iskorjenjivanje oružja koje građani nezakonito posjeduju; jednako je zabrinut zbog neprimjereno skladištenih velikih zaliha streljiva i oružja pod nadležnošću oružanih snaga; ističe važnost rješavanja pitanja trgovine oružjem i poziva na jačanje suradnje BiH i EU-a u vezi s tim pitanjem; poziva na sveobuhvatan pristup rješavanju preostalih izazova čišćenja zemlje od mina do 2019.;
29. smatra da je ključno povećati ulogu javnosti u donošenju odluka te da se građani, posebice mladi, više uključe u proces pristupanja EU-u; ponavlja svoje zahtjeve za uspostavom transparentnih i uključivih javnih mehanizama za savjetovanje s organizacijama civilnog društva na svim razinama vlade kao i za uvođenjem transparentnih i nediskriminatorskih procedura za dodjelu javnih sredstava organizacijama civilnog društva; ističe da je civilno društvo fragmentirano te institucijski i financijski slabo, što utječe na njegovu održivost i neovisnost; poziva na daljnju potporu EU-a, stvaranje boljih mehanizama suradnje između vlade i organizacija civilnog društva, uključujući razvoj strateškog okvira za suradnju i konkretnije uključivanje organizacija civilnog društva u proces pristupanja EU-u; osuđuje opetovane kampanje klevetanja i nasilne napade na predstavnike organizacija civilnog društva i branitelje ljudskih prava;
30. ističe da je potrebno znatno poboljšanje u strateškom, pravnom, institucijskom i političkom okviru poštovanja ljudskih prava; poziva na donošenje državne strategije za ljudska prava i nediskriminaciju te daljnje mjere kojima će se osigurati učinkovita provedba međunarodnih instrumenata za ljudska prava koje je BiH potpisala i ratificirala; poziva na brzo donošenje zakona o reformi institucije ombudsmana BiH; poziva na pridržavanje preporuka Međunarodnog koordinacijskog odbora i Venecijanske komisije prilikom njegovog donošenja; zabrinut je zbog toga što Ured ombudsmana ne funkcionira pravilno zbog nedostatka odgovarajućih ljudskih resursa i ozbiljnih financijskih ograničenja; poziva nadležna tijela Bosne i Hercegovine na federalnoj razini, kao i nadležna tijela Republike Srpske da omoguće djelovanje ombudsmana za ljudska prava;
31. zabrinut je zbog stalne diskriminacije osoba s invaliditetom u pogledu zapošljavanja, obrazovanja i pristupa zdravstvenoj skrbi; poziva na donošenje jedinstvenog

nacionalnog akcijskog plana o pravima osoba s invaliditetom; poziva na usvajanje sveobuhvatne i integrirane strategije za socijalno uključivanje i zastupanje romske zajednice; poziva na bolje usmjerenje socijalne pomoći kako bi se obuhvatile najranjivije skupine građana; pozdravlja činjenicu da su neke vlade i parlamenti počeli raspravljati o pravima pripadnika LGBTI zajednice i donositi konkretne mjere za njihovu zaštitu; poziva na jamčenje sigurnosti i prava na okupljanje pripadnika LGBTI zajednice; pozdravlja izmjene Zakona BiH protiv diskriminacije na temelju kojih su dob, invaliditet, spolna orijentacija i rodni identitet postaju razlozi za moguću diskriminaciju; poziva na njegovu brzu provedbu; pozdravlja uvođenje zabrane zločina iz mržnje u amandmanima Kaznenog zakona Federacije Bosne i Hercegovine; potiče na uključivanje obrazovanja o zločinima iz mržnje u kurikule i programe osposobljavanja policijskih službenika, tužitelja i sudaca te na poboljšanje suradnje između policije i pravosudnih tijela u progonu slučajeva zločina iz mržnje; potiče na stavljanje izvan snage odredbe o smrtnoj kazni u Ustavu entiteta Republike Srpske;

32. poziva da se nastave naponi za daljnje jačanje sustava zaštite djece kako bi se spriječilo i riješilo pitanje nasilja, zlostavljanja, zanemarivanja i iskorištavanja djece; preporučuje da se više sredstava izdvoji za prevenciju i daljnja poboljšanja koordinacije između zajednice i vlade u pogledu zaštite djece; poziva na provedbu Akcijskog plana za djecu BiH 2015. – 2018.;
33. napominje da je u širokoj mjeri usvojen pravni okvir za zaštitu manjina te da je usklađen s Okvirnom konvencijom Vijeća Europe za zaštitu nacionalnih manjina; pozdravlja ponovno pokretanje Vijeća nacionalnih manjina Federacije Bosne i Hercegovine; zabrinut je da se postojeći zakoni ne provode zbog stalnog manjka koordinacije između države i entiteta, a državna strateška platforma za nacionalne manjine još uvijek nije donesena; izražava žaljenje što su nacionalne manjine i dalje slabo prisutne i nedovoljno sudjeluju u političkim i javnim raspravama i u medijima;
34. poziva da se i dalje nastave naponi za promicanje rodne ravnopravnosti i povećanje sudjelovanja žena u političkom i javnom životu i zapošljavanju kako bi se poboljšala njihova socioekonomska situacija i općenito jačala prava žena; napominje da su pravne odredbe kojima se propisuje ravnopravnost žena i muškaraca u širokoj mjeri usvojene, ali je njihova provedba i dalje neučinkovita; sa zabrinutošću napominje da još uvijek postoji diskriminacija u pogledu majčinstva prilikom zapošljavanja te da entiteti i kantoni nemaju usklađeno zakonodavstvo u pogledu roditeljskog dopusta; nadalje ističe da se neučinkovito provode postojeće aktivne mjere tržišta rada čiji je cilj potpora u zapošljavanju dugotrajno nezaposlenih osoba i ranjivih skupina, kao što su osobe s invaliditetom; ističe važnost povećanja stope djevojaka koje završavaju osnovnu i srednju školu, posebice pripadnica romske zajednice;
35. ističe važnost učinkovite provedbe zakonodavstva o prevenciji i zaštiti od rodno uvjetovanog nasilja u skladu s međunarodnim konvencijama koje se bave prevencijom i zaštitom od nasilja u obitelji koje je BiH potpisala i ratificirala; pozdravlja obvezu nadležnih tijela o provedbi Konvencije Vijeća Europe o sprečavanju i borbi protiv nasilja nad ženama i nasilja u obitelji; poziva na usklađivanje zakonodavstva i javnih politika s Istanbulskom konvencijom: traži da žene koje su preživjele nasilje budu obaviještene o dostupnim oblicima potpore i pomoći, da se osnuju krizni centri za žrtve silovanja i drugih oblika spolnog nasilja, da se kriminaliziraju kazneno djelo praćenja, prisilni brak i genitalno sakaćenje; zabrinut je zbog nedostatka sustavnog vođenja evidencije o rodno uvjetovanom nasilju;

36. duboko žali zbog činjenice da BiH i dalje krši Europsku konvenciju o ljudskim pravima jer nije provela presudu Europskog suda za ljudska prava u predmetima Sejdić-Finci, Zornić i Pilav; odlučno zahtijeva da se hitno ostvari napredak u tom pogledu kako bi se poboljšala europska perspektiva te zemlje; ističe da bi provedba tih presuda doprinijela uspostavi demokratskog i potpuno funkcionalnog društva u kojem su svima zajamčena jednaka prava; ponavlja da nedostatak provedbe ovih presuda omogućuje očitu diskriminaciju građana BiH što se suprotstavlja vrijednostima EU-a;
37. izražava zabrinutost zbog slučajeva političkog pritiska na novinare i njihova zastrašivanja, što uključuje fizičke i verbalne napade koje su počinili visoki dužnosnici i bivši dužnosnici kao i zbog nedovoljne transparentnosti vlasništva medija; također izražava zabrinutost zbog građanskih parnica za klevetu protiv ključnih medijskih kuća i novinara; ističe potrebu za istragom napada na novinare i jamstvo odgovarajućeg pravnog postupka; poziva vlasti da nedvosmisleno osude sve napade na novinare i medije te da se pobrinu da se ti slučajevi dubinski istraže, a odgovorni privedu pravdi; poziva na donošenje daljnjih potrebnih mjera kojima se jamči potpuno poštovanje slobode izražavanja, tiska i pristupa informacijama na internetu i izvan njega; poziva nadležna tijela BiH da poduzmu hitne mjere za spas javnih medija od propasti; poziva mjerodavne vlasti da osiguraju neovisnost i financijsku stabilnost triju javnih medija kao i političku, institucijsku i financijsku neovisnost te transparentnost Regulatorne agencije za komunikacije; poziva nadležna tijela da zajamče medijski pluralizam i osiguraju emitiranje programa na svim službenim jezicima BiH; apelira da se dovrši prelazak na digitalnu tehnologiju i da se izradi strategija širokopojsnog pristupa internetu;
38. i dalje je zabrinut zbog fragmentacije, segregacije, nedjelotvornosti i složenosti obrazovnog sustava; poziva da se u čitavoj zemlji donesu zajednički temeljni kurikuli kojima će se pridonijeti koheziji u zemlji; poziva da se ostvari bolja koordinacija između različitih razina upravljanja obrazovanjem u cilju promicanja uključivog i nediskriminacijskog obrazovnog sustava te poticanja suradnje u pogledu kulture, religija i etničke pripadnosti; poziva vlasti da promiču načela tolerancije, dijaloga i međukulturnog razumijevanja među različitim etničkim skupinama; potiče na donošenje konkretnih mjera za poboljšanje učinkovitosti obrazovnog sustava i ukidanja segregacije u praksi, pri čemu će se jamčiti pravo na jednako obrazovanje na svim službenim jezicima BiH; i dalje je zabrinut zbog visokog udjela osoba koje rano odustaju od obrazovanja i osposobljavanja te zbog kontinuirano visoke stope napuštanja školovanja romskih učenika; izražava žaljenje zbog sporog napretka u tematiziranju i rješavanju problema „dviju škola pod jednim krovom”, jednoetničkih škola i drugih oblika segregacije i diskriminacije u školama;
39. pozdravlja mjere za modernizaciju radnog zakonodavstva, poboljšanje poslovnog okruženja i rješavanja slabosti u financijskom sektoru u okviru Programa reformi; zadovoljan je porastom registriranog zapošljavanja i koracima koji su poduzeti u cilju jačanja usklađenosti gospodarskih politika; pozdravlja trogodišnji program proširenog fonda dogovoren s MMF-om za koji se očekuje da će dodatno poboljšati poslovnu klimu, smanjiti veličinu vlade i zaštititi financijski sektor; i dalje žali zbog nepostojanja objedinjenog jedinstvenog gospodarskog područja, što narušava poslovno okruženje, odvraća izravna strana ulaganja i koči mala i srednja poduzeća; poziva na rješavanje ovih problema putem usklađene i koordinirane državne industrijske politike i politike malih i srednjih poduzeća; hitno poziva mjerodavne vlasti da utvrde koordinirane mjere u cilju jačanja vladavine prava, pojednostavljenja postupaka za izvršenje ugovora i

borbe protiv korupcije u gospodarstvu;

40. pozdravlja blago smanjenje nezaposlenosti; i dalje je međutim zabrinut zbog toga što je nezaposlenost strukturna, a nezaposlenost mladih visoka, što uzrokuje velik odljev mozгова; potiče BiH da aktivno sudjeluje u različitim programima za mlade u regiji, kao što su oni u okviru pozitivnog programa za mlade na zapadnom Balkanu ili Regionalnog ureda za suradnju mladih (RYCO); poziva mjerodavne vlasti da ojačaju postojeće zakone i donesu politike aktivnog zapošljavanja koje bi bile posebno usmjerene na mlade, žene, osjetljive skupine, uključujući Rome, i dugotrajno nezaposlene te kojima bi se ojačali kapaciteti službi za zapošljavanje;
41. izražava žaljenje jer su zakoni o radu u oba entiteta doneseni hitnim postupkom i bez pravilnog dijaloga sa socijalnim partnerima; napominje da su prava radnika i sindikata i dalje ograničena te ističe važnost dodatnog poboljšanja i usklađivanja tih zakona diljem zemlje; podsjeća da je BiH potpisala razne konvencije Međunarodne organizacije rada koje, među ostalim, priznaju načela socijalnog dijaloga i važnost suradnje sa socijalnim partnerima; ističe važnost daljnjeg jačanja i usklađivanja tih zakona u zemlji; ističe također potrebu da se reformiraju i usklade fragmentirani sustavi socijalne zaštite, promiče socijalna kohezija i najugroženijim skupinama pruži socijalna zaštita;
42. napominje da je ostvaren određen napredak u daljnjem usklađivanju politika i zakonodavstva u području zaštite okoliša; poziva na znatan napredak u pogledu pravilne i sustavne primjene i provedbe postojećeg zakonodavstva; ističe potrebu za donošenjem državne strategije za usklađivanje pravne stečevine u pogledu okoliša, poboljšanjem pravnog okvira i jačanjem administrativnih kapaciteta i kapaciteta nadzora; ističe da se zakonodavstvo kojim se regulira pristup informacijama o okolišu i uloga javnosti u postupcima donošenja odluka mora uskladiti s pravnom stečevinom; apelira na hitno usklađivanje s pravnom stečevinom EU-a u području očuvanja prirode; ističe da projekti planiranja i izgradnje hidroelektrana trebaju biti usklađeni s međunarodnim zakonodavstvom i zakonodavstvom EU-a o zaštiti okoliša; apelira da se projekti izgradnje hidroelektrana ne provode u zaštićenim dijelovima prirode i da se njima ne ugrožava priroda; ističe potrebu uključivanja javnosti u takve projekte kao i savjetovanja s civilnim društvom o relevantnim projektima; izražava zabrinutost zbog nedostatka napretka u rješavanju problema prekomjernog i prekograničnog onečišćenja okoliša uzrokovanog poslovanjem rafinerije u Bosanskom Brodu;
43. ističe da dogovoreni prioritetni projekti EU-a za povezivanje strujnih i plinskih mreža sa susjednim zemljama kasne zbog manjka političkog angažmana oko državne strategije za energiju; apelira u vezi s time na donošenje državne strategije za energiju i pravnog okvira za plin u skladu s trećim energetske paketom kako bi se sankcije Europske energetske zajednice mogle ukloniti; apelira na to da se donese zakon o zemnom plinu kako bi se time povećala sigurnost opskrbe; poziva nadležna tijela da zajamče sukladnost s međunarodnim standardima, standardima EU-a i ciljevima politika u području energije i klimatskih promjena;
44. prima na znanje infrastrukturne nedostatke u zemlji i podržava nastavak ulaganja u infrastrukturne projekte kojima će se poboljšati prometna povezanost unutar BiH i sa susjednim zemljama; Pozdravlja potpunu uključenost BiH u provedbu programa povezanosti EU-a; pohvaljuje donošenje Okvirne strategije za promet BiH za razdoblje od 2016. do 2030. iz srpnja 2016.; ističe da će time BiH steći pristup sredstvima iz Instrumenta prepristupne pomoći (IPA II); poziva vlasti da pravni okvir o prometu

usklade s relevantnim zakonodavstvom EU-a, da stvore funkcionalne prometne lance, uklone uska grla na koridoru Vc i poštuju pravila javnih natječaja i načelo transparentnosti pri odabiru ugovornih suradnika kako bi se spriječile zlouporaba i korupcija;

45. pozdravlja nastavak konstruktivne i proaktivne uloge BiH u promicanju bilateralne i regionalne suradnje; poziva na dodatne napore u vezi s rješavanjem otvorenih bilateralnih pitanja, među ostalim onih u vezi s graničnim sporovima sa Srbijom i Hrvatskom i slučajevima prekograničnog onečišćenja okoliša; pohvaljuje BiH što je povećala stopu ravnjanja prema relevantnim europskim izjavama i odlukama donesenim u okviru zajedničke vanjske i sigurnosne politike sa 62 % na 77 %; žali zbog odluke nadležnih tijela BiH da ne podupru restriktivne mjere EU-a protiv Rusije nakon njezina nezakonitog pripajanja Krima; podsjeća BiH da su jedinstvena vanjska politika i njezino usklađivanje ključni dio članstva u EU-u; smatra da je važno da se vanjska politika BiH uskladi s vanjskom politikom EU-a te da EU nastavi aktivno sudjelovati u očuvanju sigurnosti u BiH; pozdravlja nastavak operacije Althea koja i dalje može pridonijeti sposobnosti nadležnih tijela Bosne i Hercegovine za odvratanje ako situacija to zahtijeva, pri čemu se usredotočuje na izgradnju kapaciteta i osposobljavanje; pozdravlja to što je Vijeće sigurnosti UN-a u studenome 2016. produljilo mandat EUFOR-a za još jednu godinu;
46. nalaže svojem predsjedniku da ovu Rezoluciju proslijedi potpredsjednici Komisije / Visokoj predstavnici, Vijeću, Komisiji, Predsjedništvu BiH, Vijeću ministara BiH, Parlamentarnoj skupštini BiH te vladama i parlamentima Federacije BiH, Republike Srpske i Brčko distrikta, kao i vladama deset kantona.